

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

3 Votum semperne fieri debeat de meliori bono.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

sed est consensus seu voluntas, quæ exprimitur per simplicem intellectus affirmationem futuri, scilicet faciam. Hæc autem simplex assertio non facit illum sensum. Promitto facere, sed est simplex affirmatio illius, quod quis tunc in animo gerit. Et ideo non est mendacium, quia mentiri est contra mentem etc. Ad formam igitur argumenti negatur, quod si postea sic proponens non faciat, mentiatur, licet faciat propositionem fuisse falsam, quia potuit mutare propositum. Itaque licet fallom dixerit, neque mentitus est, quando protulit, quia tunc dixit quod putabat facere, nec quædo postea fecit contra, quia non tenebatur non mutare propositum. Superueniens autem promissio sic firmat propositum, ligatque animam alteri, ut absque fractione fidei & iustitiæ non valeat illud mutare, promissio ergo est necessaria. Neque contrarium colligitur ex dicto, consulti. sane ubi solum sancitur quod qui proposuit per ingressum religionis Deo famulari, perseveret, vel in suscepto habitu vel in alio latiori. Loquitur namque illic Innocentius consueto more de proposito promissione firmato. Restat tum demum postremum argumentum. Promissio pertinet ad illam partem prudentiæ ubi est imperium & de precepto, ut verbis S. Thom. supra didicimus, imperium autem & iussio prudentiæ antecedit electionem, ut S. Tho. sentire videtur 2. 2. q. 47. artic. 8. electio autem idem esse videtur, quod propositum voluntatis, ergo promissio non sequitur, sed præcedit propositum. Caiet. hic distinguens respondet, videlicet quod imperium quo quis sibi met præcipit, antecedit electionem. Nā potest deliberationem intellectus per prudentiam imperat voluntati ut eligat. Imperium autem quo quis præcipit alijs, electionem subsequitur, & pariter deprecatio ac promissio. At vero e contrario, ut reor, fiat sententia, am Aristot. quam S. Thom. ac subinde veritas, nempe quod imperium, siue respectu alterius, siue respectu ipsius imperantis, semper electionem subsequatur. Etenim post deliberationem statim sequitur electio. Sed post electionem non sequitur opus, nisi prudentia imperans, voluntatem ad operandum applicet. Imperium enim non est, Elige, sed, fac. Et ita illic dicit S. Tho. quod consistit in applicatione consiliatorum & iudicatorum

ad operandum. Similiterque ideo promissio sequitur propositum. Ex his si definitio nem voti, quæ vniuersa comprehenderet, tam uana quam solida, tam iniqua quæ legitima, elicere cuperes, satis tibi esset dicere, quod votum est promissio facta Deo. Attamen illa quæ legitimo tantum voto congruat definitio, arti. proximo commodius constituetur. Circa verba autem S. Thom. inter probandum priorem conclusionem dubitabit forte lector, an simplex promissio obliget, & an solo actu intellectus oriatur inter homines obligatio. Sed hæc quæstione sequenti inter agendum de obligatione uoti commodius discutiantur, porro ubi ex professo id tangit S. Thom.

Ad primum igitur argumentum iam negatum est, conceptionem propositi sufficere sine promissione. Quare qui dicunt, votum esse conceptionem propositi cum animi deliberatione firmata, uoce firmata, intelligit per promissionem. Ad secundum responderetur, quod uotum nō dicitur a uoluntate, eo quod sit actus eius, sed quia nascitur ex eius proposito. Et pariter ad tertium negatur quod per solum propositum quis dicatur manum mittere ad aratrum. Nam manam mittere, est animum operi ad mouere, quod non nisi per promissionem fit. De promittente ergo ait Christus, quod si respiciat retro, non est aptus regno celorum.

ARTICVLVS III.

Utrum uotum semper fieri debeat de meliori bono.

Præcedenti articulo determinatum est genus, & forma uoti, subsequitur ergo eius materiam explorare. Vt nō scilicet debeat semper fieri de meliori bono, quod uocant supererogationes, nempe cuius obligatio non cadit sub præcepto. Et arguitur a parte negatiua. Baptismus, ut habet glossa super illud Psalmi. Vouete & reddite, est uotum, & tamen est opus præcepti. Et Iacob legitur Genes. 28. uouisse Domingo quod furatus ei esset in Deum, quod nihilominus est de necessitate salutis, ergo non semper fit de opere supererogationis. Secundo: Iephte, ut legitur Soto, de Iust. & iure. Si Iudi.

Ad primū arg.

Ad secūdū ar.

Ad tertiuū arg.

Primū arg. a parte negatiua.

Arg. 2.

Paulus. Iudicum 11. voto adstrictus occidit filiam quem nihilominus Paulus ad Hebr. 11. inter alios sanctos connumerat, & tamen illud non modo non fuit melius, verum neque bonum. Tertio, Nonnunquam emittuntur vota quae in detrimentum personae, redundant, vt cum quis se voto implicat, vt ieiuniorum ac vigiliarum, quae immodice vitam hauriunt, obseruatione affligat sese. Et nonnunquam de rebus indifferentibus ac inutilibus, vt dum quis pollicetur non lauare aut comi, aut iter arripere certis diebus, haec autem non sunt meliora bona, ergo illud non est ad voti obligationem necessarium. In contrarium est illud Deute. 23. Si nolueris polliceri, absque peccato eris. Vbi materia voti designatur esse illa, quae non est in praecipio.

Ad quaestionem hanc, vt scribem D. Th. etiam teneamus, quinque conclusionibus responderetur. Nam cum votum multis qualitatibus vestitur secundum illas expendenda est eius materia. Ea propter ex illis quae cogitari possunt vouendi virtuti subiecti, quaedam manifestam habent rationem, cur non possint voto offerri Deo, quaedam per contrarium manifestum quoque cur licita sint eius materia, sed alia sunt, de quibus est dubium. Cuncta autem in genere sunt numero quinque. In quorum primo gradu ea collocantur, quae sunt Deo vel aduersa & contraria, vel saltem in consona & iniusta nempe delicta seu moralia seu venialia.

Prima conclusio. De his ergo statuitur prima conclusio. De re nulla illicita fieri licite potest votum, puta neque de homicidio, neque de leuissimo mendacio. Probatur supposita natura voti, quae est promissio Deo facta. Promissio est rei quam quis in alterius gratiam facere disponit, hoc enim a comminatione, quae sibi contraria est, differt, quod comminatio est rei alteri iniuriosae aut perniciosa. Promittere enim alteri, quod sic eum occisurus, aut quomodocumque laesurus, comminatio potius est, promissio ergo non est nisi beneficij, delictis autem in iniuriam Dei cedunt, ergo quis occidere vouere aut furari, potius id Deo comminaretur, quam polliceretur. Quare tale votum non esset obligatorium. Immo illud emittere peccatum quidem esset, idemque postimplere cumulatius crimen. Huius proxima est con-

Secunda conclusio. Huius proxima est con-

clusio, secunda. De re indifferenti, nempe quae nihil secum emolumentum affert neque diuini honoris, nullum religiose potest emitti votum. Vt si quis voueat vniuersae die Sabbathi non recidere, aut iter die Martis non arripere. Probatur conclusio. Quia cum votum in gratiam honoremque Dei fieri debeat, non solum de re illi, iniusta emitti non decet, quod esset iniquum, verum neque de re, quae illi non est accepta, quippe quod, cum Deo in gloriam non cedat, vanum est, quin vero tunc etiam superstitiosum, dum nuncem aliquid in rebus illis ineffe creditur. Ex his autem quae Deo neque contraria sunt neque dissona, alia sunt vel impossibilia vel necessaria, alia vero contingencia, in nostraque posita facultate. De illis prioris generis statuitur tertia conclusio. De re seu necessaria seu impossibili, fieri non potest votum, Stupidus enim esset, qui se vel moriturum vouere, vel nauquam moriturum. Primum siquidem necessarium est, atque alterum impossibile. Sicuti qui voueret se aut nunquam volaturum, aut volaturum aliquando. Ratio conclusionis est, quod votum debet esse non solum vitio factum, verum & a prudentia prohibentum, impossibilia autem & necessaria nostrae voluntati non substant, non ergo sub voti obligationem cadere possunt. Eorum vero quae in nostra sunt potestate, neque Deo aduersa, alia sunt ad salutem necessaria, nempe vniuersa praecipitorum opera, alia vero minime. Cum audis necessaria nomen, ad illa etiam extendere, quorum contrarijs a via salutis remouemur, vt non solum praecipra quae simpliciter talia sunt, nempe sub reatu mortali obligantia, verum & illa includas, quae obligat sub veniali. De istis ergo subiicitur quarta conclusio. Opus praecipri quatenus est necessitatis, non est materia voti, beneficium quatenus est in nostra voluntate. Materia enim voti est illa, quae eius ratione fit debita, ergo quatenus opus est, legis obligatione debitum, non cadit sub voto, quia non pendet ex nostra voluntate vt si debitum, sed ex legis necessitate. At vero quia praecipri necessitas non est simpliciter necessitas, sicuti illa tertiae conclusionis, quae est mori, aut non volare, sed voluntarie illud implemus, aut transgredimur, hac ratione cadere nemo potest sub voto,

SOTO
DE IUSTITIA
LIB. I.
DIT.
13

voto. Non quidem ut ad id obligemur ad quod non tenebamur, sed ut ad id, ad quod tenebamur, gemina sumus obligatione cōstricti. Tenebaris inquam præcepto temperantia, non fornicari, cuius transgressio vitium erat tamen luxurie, emisisti eiusdem rei votum, obligaris ergo virtute in super religionis. De illis demum que neque necessaria sunt ad finem, neque indifferentia, sed tamen conducentia & expedientia ut consilia, adhibetur quinta conclusio. Opera consilij sunt propria peculiarisq. materia voti. Concurrunt enim in talia opera conditiones omnes & qualitates legitimi voti. Prima quippe voti qualitas est, quod non sit de re Deo aduersa propter quam exclusimus peccata, neque de re vana propter quam abegimus in differentia. Tertio, quod prudenter fiat, quam ob rem explosimus impossibilia & necessaria. Quare primum votorum genus est iniuquum, secundum vanum ac tertium stultum. Opera autem preceptorum licet quodammodo sint materia voti, non tamen omnimode, quia simpliciter voti, non tamen omni non pedita nobis, sed ex legis necessitate. In operibus autem consiliorum cuncta cōueniunt. Sunt quippe in primis Deo gratissima, atque in nostra potestate constituta, eorumque obligatio non ex legis necessitate, sed ex mera voluntate nostra pendens. Hæc ergo hunc in modum constituta operæ præteritum est pressius expendere, emittimusque collimare. Et quidem circa primam conclusionem hoc primum medicandum super est, quod qui peccatum Deo vouerit, eius id maiestati comminatur, que ingentissima blasphemia est. Enimvero cum quidquid peccatum sit contra eius legem & voluntatem fiat, perinde est vouere hominem occidere, aut furari, ac si Deo ipsi comminaretis idem malum. Vide ergo quanta hic sit peruersio, nempe quod cum votum actus sit religionis, quo gratissima ei obsequia dedicanda sunt, eouiq. religionem cōtinuas, ut obsequium in comminationis a uaciam conuertas. Ex hoc fit quod cum votum Deo fiat, atq. ad primum Decalogi mandatum spectet, plus absurditatis habet Deo re illicitam vouere, quam homini sub iusto iniuriam comminari. Nam iusti violatio contra secundum præceptum est. Atq. ex eisdem rursus consequitur, ut vouere Deo materia peccati mortalis, in vniuersum sit pec-

catum mortale, etiam si non fieret cum proposito implendi votum, dummodo adsit intentio vouendi, quia obiectum de se est mortale. Percontaris autem vitium votum emittere venialis culpæ, pura ioco mentiendo, aut otiosè loquendi, sit semper mortale. Et arguitur a parte affirmatiua. Quia siquid Deo promittit, quod tenetur non facere, grauem inferre ei videtur iniuriam. Atque id vrgentius roboratur. Votum, ut modo dicebamus, maioris est vinculi, cum Deo sit, quam iustum quod sit homini, iustum aut promissorium venialis committende culpæ, videtur mortale, quoniam qui iurat tenetur facere falsum, ergo & votum. Nihilominus respondetur, votum de re veniali non esse nisi veniale, quoniam ipsum implere non est nisi veniale. Quare homo non se exponit periculo mortali. Vnde ad priorè rationem negatur, quod promittere Deo id quod sub culpa veniali tenueris non facere, sit tibi mortale, sit de re veniali, propter eandem rationem, quia scilicet implere illud non est nisi veniale. Idemque sequenti libro, de periurio, de simili iuramento dicemus, scilicet non esse mortale. Et ratio est, quod illud implere non est nisi veniale, facere autem contra illud, nullum est peccatum, imò est virtus. Facere enim contra iuramentum, quod non est obligatorium, nullatenus est illicitum. Ut si iuras non audire missam in die paschatis, qua postea audis. Sed tota culpa committitur dum iuras, eo quod iuras quod teneris facere falsum. Et ideo tota culpa debet perpendi ex obiecto. Obiectum autem iuramenti est veniale, quare neque iuramentum ipsum est nisi veniale. Circa secundam conclusionem de re indifferenti dubium inde emergit, quod multa sunt indifferentia, de quibus emitti votum potest. Est enim indifferens transire per vicum, aut ædium limina penetrare, & tamen sunt nonnunquam salutaria vota, quibus se homo a similibus operibus arceat. Ad hoc facillime respondetur, quod indifferentia quatenus indifferentia sunt, id est, sub sua indifferentia perseverantia, dicari Deo aut diuisi voto non debent. Et hoc patet intelligitur conclusus. Si vero pensata ratione aliqua, aut sine, pertinentia ad bonum fiant, tunc votum eorum nihil aliud quam religio est. Dixerim ratione aliqua vel sine, neque puter propterea tantum quæres qualibet vouetur, illico ratione voti de impertinentibus.

Dubitatio.

Rōdubitantia.

Solutio.

Ad arg.

Dubiū alterum.

Rōsio.

ad pertinentia commigrare. Exempli gratia. Vouere rescindere vngues, vel non rescindere, illicitum est, quia etiam post votum res est indifferens, nempe ad nihilum fructuosa. Et eadem ratione si absque alio fine voces non transire per vicum, aut non ingredi domum. Sed si illa opera occasionem tibi offerunt peccandi pura inspecta diuina, vel alium inimicum, tunc fiunt ad re referentia, ac subinde voti materia. Eadem ratione muliercula vouens die Sabbathi in honorem Virginis non coquere panem, sed tamē non abstinere ab alijs operibus, vanum emittit votū, quia alios te infumens labores, nil diuē Virginis refert hoc: aut illos infumens. Si autem voueas omni opere seculi abstinere legitimum votum est. Sunt tamen aliqua, quae prorsus neque probantur neque reprobantur. Vt si quis voueret die Sabbathi indui albo in memoriam virginis Deipare, non omnino esset vanum, itaque existimandus est finis vel causa, quae opus ad rem pertinere. Ex his fit consequens, quod dum votum de similibus rebus emittitur, non obligat nisi quando finis ille conuenit, causa durat, quae votum fecit legitimum. Illa enim cessante, cum opus ad suam redeat indifferenciam, definit esse materia voti, atque adeo cessat obligatio. Vouisti vicini limina non calcare propter periculum, quod intus latebat, illo cessante non te diuinius votum tenet. Hoc probatur, quia votum non plus obligat, quam si lex esset. Lex autem cessante in vniuersum eius causa & sine cessat, ergo pariter votum. His demum instructus documentis, censere de votis quisque potest, quae de huiusmodi indifferētibz rebus passim emittuntur. Loquebaris forte cum homine & in colloquio aliquid tibi ingratum accidit, propter quod vouisti nunquam amplius cum illo inire sermonem. Et forsitan ludebas, & ideo vouisti nunquam deinceps cum illo ludere, vel non ludere chartis, vel non ludere in tali domo. Si illa nullius tibi occasio sunt mali, neque aliqua existit causa, ut ad bonum inseruiant tunc talia vota nullatenus tenent. Sed vouere fuit vanitatis peccatum. Si autem loqui cum tali persona occasio tibi est mali, votum tenet. Sicut si voueas non ludere propter dispendium, quod satis reijuas, aut propter alia pericula. Neque horum vlla esse potest dubitatio.

Pulchra deductio.

Dubitatio.

bitatio quae hominis conscientiam vltimo peccato fauciat. Sed absque vlla dispensatione, qui vota huiusmodi rerum indifferenciam fecit, potest contra illa facere satis, quia illi est voti pignus. At vero de iuramento propter eius reuerentiam, potest quisquam animi habere. Enimvero si illud quod metu mortis exorquetur implendum est, ut quod quis in nemore latronibus metu mortis percussus fecit, ut doctores sentiunt, ratio videtur strictus periuadere, ut iuramentum de re etiam indifferenti sit seruandum, alias fieret falsum. Nihilominus respondetur, iuramentum promissorium huiusmodi rerum nulla prorsus causa aut sine ad re aliquam conferens, non magis obligare, quam votum, quoniam tale iuramentum nihil aliud est, quam promissionis ac voti confirmatio. Et ideo si votum non obligat, fit ut neque iuramentum. Iurasti nunquam te amplius cum tali homine colloquuturū, aut nunquam amplius transire per limen ad quod pedes forte offenderas, aliae similia, quae nullus sunt emolumentum peccati, quidem cum iurasti contra secundum preceptum veritatis iuramentum nullatenus fit obligatorium, quare absque dispensatione facere contra ipsū nullum est peccatum, atque adeo neque mendacium, quoniam, ut supra dictū est, tota illorum iuramentorum malitia paratur dum fiunt. Iurasti non audire missam die festo facere contra, quia non est malum, non fit iuramentum, licet efficias fuisse falsum. Et quod non fit obligatorium, patet, quia veluti si homini id promitteres, nihil tuam faceret promissionem, ita neque Deus. Quare Eccl. 5. Vtraque promissio dicitur Deo displicere, scilicet infidelis, & stulta. Vbi vero dubium esset, an res esset aliquo modo utilis, tunc timorati animi esset dispensatione procurare. Neque simile est de iuro extorto quando cadit super materiam, quae est alienius emolumentum, latroni autem promissam pecuniā exoluere, res est comoda, atque adeo ex natura sua iuramenti materia. Quapropter, licet sit extortū, propter reuerentiam diuini nominis est implendum, materia vero vana non est iuramenti subiectū, ac proinde neque obligationis capax. Sed de hoc libro sequenti latius. Circa tertiam conclusionem nulla est dubitandi ratio, sed de quarta sequitur explorandum quidnam contineat veritatis. Est n. argumentum, quod materia proceptorū nō sit materia voti. Nam cum votū sit opus

fit opus consilij, & materia debeat responde-
dere formæ, fieri videtur consequens ut e-
ius materia debeat similiter esse arbitraria
& consiliarium, & ideo ubi lex obligatos
nō habet, unum fit uotum, imō uero quo-
dammodo Deo ingratum, Nam qui uo-
uet facere quæ Deus alias iubet maiorem
uim suæ uidetur attribuere uoluntati quā
Deo iubenti. Item adhibere præcepto uo-
rum, ex animi languore procedere iudica-
tur, nempe quod homo uiribus sit destitu-
tus, ut quod Deus iubet, explere nequeat.
Insuper & dæmonem lacessit ut pugnantius
eū tentamentis inuadat. Respondetur
nihilominus præceptorum materiam esse
quoq; posse uotorum. Et ratio S. Th. est qd
non est simpliciter necessaria, sed a nostra
pendet uoluntate. Quare possumus nos ad
talia opera arctiori uinculo astringere.
Nulla. n. inter ambas obligationes existit
repugnantia. Secundo id solenni Ecclesiæ
usu probatur. Vouentes enim religionem,
nouo nexu denunciantur ab adulterio &
fornicatione abstinere, a quibus diuina le-
gerant prohiberi, idque a clericis, dum sa-
cris maioribus inritantur, exigitur. Tertio
licitum est & sanctum, ad id ad quod lege
tenebaris, iureiurando te in super innoda-
re, ut non mutuum recipis, aut depositum,
aut alium iuris contractum, ergo simili mo-
do potes uoto eandem confirmare fidem.
Quarto quamuis lege tenemur non occi-
dere non furari, &c. nihilominus malefa-
ctoribus supplicia decernuntur, ut quos uir-
tutis honestas non allicit, metus pænæ co-
hibeat ergo nulla est repugnantia legis o-
bligationi alteram uoti adhibere. Sūt qui
quali de nomine disceptantes, dicant, hoc
genus promittendi, non esse proprie uo-
tum, ob id quod materia non est proprijs
apra, nihilominus qui sic promittit, dupli-
ci modo peccare, si promissum non solue-
re, uidelicet contra legem, & contra pro-
missionem. At nero profecto non est cur
negetur esse proprie uotum, postquam est
uera promissio Deo facta. Et confirmatus
sic esse faciendum: Nam qui tale uotū trās-
greditur, ut supra dicebamus, uere contra
religionem peccat, non autem sic peccaret
nisi uere faceret contra uotum. Nam si in
hac obseruantia substantia religionis, quæ
est genus, cōtinetur, fit ut & substantia uoti
cōtineatur, quæ ius existit species. Potest
ergo quilibet de materia in singulorum

præceptorum uotum emittere. ^{plus malis}
Vnde ad primum in contrarium argui
respondetur, quod etii uouere sic opus cōsi-
lij, non tamē requiritur ut materia sit pro-
pria consilij, nam po. esse est consilium ut
arctius nos ad id perstringamus ad quod se-
ge tenebamus. Quod si hac forte uerba S.
Th. ex 4. dist. 3 8. q. 1. contra nos afferas, dis-
centis, huiusmodi uota large ita dici, non
proprie Respondetur large, non accipere
pro eo quod est abusus, sed pro eo quod
est communiter, quemadmodum illic Ma-
gister loquitur. Haud. n. negat quin pro-
prium habeant rationem uoti, sed tamen
quia materia communis & uotis & præcep-
tis, ad quam subinde omnes homines in
communi tenentur, ait huiusmodi materia
non esse propriam, id est, peculiarem uotis.
Quare hic exactius loquitur. Et elicitur hæc
materia distinctio ex uerbis Aug. 17. q. 1.
ubi ait. Sunt quedam, quæ etiam non uo-
uentes debemus, quædam etiam quæ nisi
uouerimus, non debemus. Neque in hoc
plus tribuimus nostræ uoluntati quā Dei,
sed religamus eandem diuinę religioni, ut
firmius id quod nobis præcipit, persolu-
amus, Et quauis in hoc proficemur nostrā
imbecillitatē, illam tamen consolidamus.
Atqui ut dæmones inde ferociores in nos
insultant. ita & diuina subsidia locupletio-
ra nobis mittuntur. Tamen si ut uerū fatear
uota hæc operum præceptorum nunquam
aut uix unquam alicui suscipienda aut cō-
sulenda sunt quia neque crebro solent, be-
ne succedere. Quare uel non fiant, uel cas-
sanda sunt, uel facile dispensanda, nisi quā-
do persona prudens, & constans, est ad rem
tamen aliquam proclius, quæ occasio illi
est mali grauissimi aut scandali. Et cura ni-
hilominus uigilantius adhibita, cauere il-
lud potest malum. Vtrum uero uotum nū-
quam uenialiter peccandi sanæ sit mentis?
Ad hoc respondetur, eiusmodi uotum in-
sanum esse neq; ullo pacto obligare, quon-
iam est de re hominibus impossibili. Si. n.
dixerimus (ut ait Ioannes) quoniam pecca-
tū non habemus ipsi nos seducimus. Vou-
ere autē nunquā peccare mortaliter, non
est genere suo malum, qm id per Dei gra-
tiam possibile est. Attamen neq; hoc protus
consulerem, quia res est per difficilis,
tum factum præsertim & cognitum, potis-
simum de peccatis cordium. Crebro enim
serpulus pugnat consensuris ne in mor-
talem

Ad pri-
mū arg.

Ad secū-
dum.

talem culpam, votum autem, debet esse de re comperita & de opere cuius, transgressio in propatulo habeatur. A singulis autem cauere, hoc vouere permittitur, vt nō fornicari, non ioco mentiri, & similia.

Qō par
ua.

Quæris autem, vtrum si quis emitteret votum nunquam peccandi teneretur ratione, voti curare illa saltem peccata, quæ potuerit, vt iocosa mendacia? Offert se nanq. ad id rō, nā qui promisit dare decem, sicumcta non potest, tenetur tamen ea conferre, quæ potest. Et qui promisit ieiunare. Aduentum, si nequit totum, tenetur nihilominus in quantum potest. Respondetur tamen tale votum ad nihil obligare, quia stultum est. Hoc tamē postremum superest decidere. Vtrum transgressio cuiuscūque talium

Solutio.

votorum sit mortalis? Vt si quis nouit nō mentiri iocos. Parrociniatur namque affirmatiuæ parti ratio hæc, quod tunc mentiri esset religionis violatio, quæ a genere suo est mortale. Solutio autem huius pēder ex articulo subsequenti, vbi disputabitur vtrū transgressio voti ex leuitate materia fieri possit venialis. Illic ergo & hoc examinabitur. Et quinta autem conclusione, tamen certissima sit, dubia emergunt multo grauiora. Et primum, an licitum illa sit malo sine vouere? Vt si quis, quemadmodū nuper dicebamus, religionem Cruciatorum militiæ proficeretur opulentia causa præbendarum, aut si quis quod creberrime vsu venit, fieret sacerdos, non propter status sanctitatem, sed propter sacerdotia, nimirum diari magis cupiens, quam sacrificare. Apparet enim votum non se licitum atque adeo nec obligatorium. Nam malum finis obiectum vitia, de malo autē obiecto, vt conclusio prima dictum est, iniquū est votum. Dubium hoc est dōste hoc loco differat Caiet. accuratioris tamen eget examinationis. Multimoda. n. distinctione vt impresentiarū oportet. In huiusmodi in quā votis melioris boni triplex fieri coningit relatio in malum finem. Potest quippe vel obiectum ipsum voti in malum referri, vel applicatio animi ad vouendum, vel votum ipsum. Exempli gratia. Si quis hæc faceret animo oblationem. Voueo dare elemosinam propter vanam gloriam tunc vocula, propter moderari, & quodaiunt, determinare potest aut verbum, dare, aut verbum voueo. Et quidem priori modo obiectum ipsum voti, quod est, dare, refer-

tur in malum finem a quo ideo datio ipsa contaminatur ac deprauatur. Et de hoc sensu est prima assertio, eiusmodi votum nullum esse, sed est inter illa, quæ prima conclusionē condemnantur. Nam dare propter vanam gloriam, est malum obiectum, & multo et iniquius vouere aliquid facere propter malum mortale, vt si voueas ad ecclesiam ire ad sollicitandum puellam. Nam ire ipsum tunc malum est, quod est voti obiectum. Exemplum secundi. Vt si quis intendens pingue sacerdotium, cuius non est dignus, fieret sacerdos, vbi est implicium votum castitatis vel præceptum, de quo modo nō disputamus, aut cum nobilis tali animo induit militaris religionis habitum. Hic n. obiectum voti non refertur ad malum. Si n. hic dicat, voueo esse sacerdos propter beneficium expiscandum, præpositio, propter, non modificat re que est esse sacerdos, sed hoc quod est, voueo. Haud. n. post sacerdos. aut miles effectus opera facit suæ religionis, puta nec orat, nec celebrat, nec obedit propter malum finem, sicut qui dat elemosinam propter vanam gloriam, sed tantum professus est propter malum finem. Et de hoc intellectus est assertio secunda. Votum sic factum, tenet. Et ratio est, quia obiectum eius res licita est, & bona, scilicet esse militem, aut sacerdotem, nempe militare, orare sacrificare, quæ quidem non referuntur in finem finem. Pari modo si quis proficeretur religionem, peruerso sine adductus, porro vt posset postea res conuentus suffurari. Ille obiectum voti, puta uigilias, orationes, & obedientias non refert in malum, sed finis uouendi fuit malus. Quare votum, quia de bono est obiecto, solidum est & firmum. Ad rei autem peripicacitatem intellectum agitur. Sicut dare elemosinam propter vanam gloriam peccatum est, & corruptio sine uo ad ecclesiam sic & malo sine uo facere, ergo sicut votum primi generis est malum, quia de malo obiecto, sic & votum secundi generis, quia malum habet finem. Quod si uerunque malum est, sit, ut neutrum teneat. Pro solutione argumenti hoc apprimè in præsentia materia notandum est, quod lectorem minus attentem fallere ualde posset, nempe nō esse in unum uerum, quod omne uotum illicitū & malum sit irritum, neque hoc a nobis assertum est, sed hoc tantum, quod omne uotum

Primū
dubium.

Et prima conclusio, tamen certissima sit, dubia emergunt multo grauiora. Et primum, an licitum illa sit malo sine vouere? Vt si quis, quemadmodū nuper dicebamus, religionem Cruciatorum militiæ proficeretur opulentia causa præbendarum, aut si quis quod creberrime vsu venit, fieret sacerdos, non propter status sanctitatem, sed propter sacerdotia, nimirum diari magis cupiens, quam sacrificare. Apparet enim votum non se licitum atque adeo nec obligatorium. Nam malum finis obiectum vitia, de malo autē obiecto, vt conclusio prima dictum est, iniquū est votum. Dubium hoc est dōste hoc loco differat Caiet. accuratioris tamen eget examinationis. Multimoda. n. distinctione vt impresentiarū oportet. In huiusmodi in quā votis melioris boni triplex fieri coningit relatio in malum finem. Potest quippe vel obiectum ipsum voti in malum referri, vel applicatio animi ad vouendum, vel votum ipsum. Exempli gratia. Si quis hæc faceret animo oblationem. Voueo dare elemosinam propter vanam gloriam tunc vocula, propter moderari, & quodaiunt, determinare potest aut verbum, dare, aut verbum voueo. Et quidem priori modo obiectum ipsum voti, quod est, dare, refer-

Rō. huius
tandi.

Et prima conclusio, tamen certissima sit, dubia emergunt multo grauiora. Et primum, an licitum illa sit malo sine vouere? Vt si quis, quemadmodū nuper dicebamus, religionem Cruciatorum militiæ proficeretur opulentia causa præbendarum, aut si quis quod creberrime vsu venit, fieret sacerdos, non propter status sanctitatem, sed propter sacerdotia, nimirum diari magis cupiens, quam sacrificare. Apparet enim votum non se licitum atque adeo nec obligatorium. Nam malum finis obiectum vitia, de malo autē obiecto, vt conclusio prima dictum est, iniquū est votum. Dubium hoc est dōste hoc loco differat Caiet. accuratioris tamen eget examinationis. Multimoda. n. distinctione vt impresentiarū oportet. In huiusmodi in quā votis melioris boni triplex fieri coningit relatio in malum finem. Potest quippe vel obiectum ipsum voti in malum referri, vel applicatio animi ad vouendum, vel votum ipsum. Exempli gratia. Si quis hæc faceret animo oblationem. Voueo dare elemosinam propter vanam gloriam tunc vocula, propter moderari, & quodaiunt, determinare potest aut verbum, dare, aut verbum voueo. Et quidem priori modo obiectum ipsum voti, quod est, dare, refer-

Solutio
Caiet.

Et prima conclusio, tamen certissima sit, dubia emergunt multo grauiora. Et primum, an licitum illa sit malo sine vouere? Vt si quis, quemadmodū nuper dicebamus, religionem Cruciatorum militiæ proficeretur opulentia causa præbendarum, aut si quis quod creberrime vsu venit, fieret sacerdos, non propter status sanctitatem, sed propter sacerdotia, nimirum diari magis cupiens, quam sacrificare. Apparet enim votum non se licitum atque adeo nec obligatorium. Nam malum finis obiectum vitia, de malo autē obiecto, vt conclusio prima dictum est, iniquū est votum. Dubium hoc est dōste hoc loco differat Caiet. accuratioris tamen eget examinationis. Multimoda. n. distinctione vt impresentiarū oportet. In huiusmodi in quā votis melioris boni triplex fieri coningit relatio in malum finem. Potest quippe vel obiectum ipsum voti in malum referri, vel applicatio animi ad vouendum, vel votum ipsum. Exempli gratia. Si quis hæc faceret animo oblationem. Voueo dare elemosinam propter vanam gloriam tunc vocula, propter moderari, & quodaiunt, determinare potest aut verbum, dare, aut verbum voueo. Et quidem priori modo obiectum ipsum voti, quod est, dare, refer-

Distin
ctio.

Et prima conclusio, tamen certissima sit, dubia emergunt multo grauiora. Et primum, an licitum illa sit malo sine vouere? Vt si quis, quemadmodū nuper dicebamus, religionem Cruciatorum militiæ proficeretur opulentia causa præbendarum, aut si quis quod creberrime vsu venit, fieret sacerdos, non propter status sanctitatem, sed propter sacerdotia, nimirum diari magis cupiens, quam sacrificare. Apparet enim votum non se licitum atque adeo nec obligatorium. Nam malum finis obiectum vitia, de malo autē obiecto, vt conclusio prima dictum est, iniquū est votum. Dubium hoc est dōste hoc loco differat Caiet. accuratioris tamen eget examinationis. Multimoda. n. distinctione vt impresentiarū oportet. In huiusmodi in quā votis melioris boni triplex fieri coningit relatio in malum finem. Potest quippe vel obiectum ipsum voti in malum referri, vel applicatio animi ad vouendum, vel votum ipsum. Exempli gratia. Si quis hæc faceret animo oblationem. Voueo dare elemosinam propter vanam gloriam tunc vocula, propter moderari, & quodaiunt, determinare potest aut verbum, dare, aut verbum voueo. Et quidem priori modo obiectum ipsum voti, quod est, dare, refer-

Prima
assertio
Caiet.

Et prima conclusio, tamen certissima sit, dubia emergunt multo grauiora. Et primum, an licitum illa sit malo sine vouere? Vt si quis, quemadmodū nuper dicebamus, religionem Cruciatorum militiæ proficeretur opulentia causa præbendarum, aut si quis quod creberrime vsu venit, fieret sacerdos, non propter status sanctitatem, sed propter sacerdotia, nimirum diari magis cupiens, quam sacrificare. Apparet enim votum non se licitum atque adeo nec obligatorium. Nam malum finis obiectum vitia, de malo autē obiecto, vt conclusio prima dictum est, iniquū est votum. Dubium hoc est dōste hoc loco differat Caiet. accuratioris tamen eget examinationis. Multimoda. n. distinctione vt impresentiarū oportet. In huiusmodi in quā votis melioris boni triplex fieri coningit relatio in malum finem. Potest quippe vel obiectum ipsum voti in malum referri, vel applicatio animi ad vouendum, vel votum ipsum. Exempli gratia. Si quis hæc faceret animo oblationem. Voueo dare elemosinam propter vanam gloriam tunc vocula, propter moderari, & quodaiunt, determinare potest aut verbum, dare, aut verbum voueo. Et quidem priori modo obiectum ipsum voti, quod est, dare, refer-

de obiecto malo est irritum & cassum concedimus ergo, quod vouens sacerdotium aut religionem malo fine, peccat quidem vouendo, tamen quia votum, bonum habet obiectum (nam est votum referat in malum finem, tamen obiectum non refertur in eundem) votum tenet. Negatur igitur postrema consequentia, votum factum malo fine malum est, ergo non obligat sicuti si haberet malum obiectum, quoniam res Deo deuota bona est licet malo fine dicatur. In tertio autem modo pluculum later ambiguitatis. Exempli gratia. Rex sciens & prudens iustum indicens bellum, vouet Deo auritaentum, si victoriam obtineat. Hic obiectum voti, puta dare pondus auri, bonum per se est, finis tamen voti, puta obtinere iniquam victoriam, est malus. Et de hisce igitur votis distinguendum hoc pacto est. Si tale votum fiat vt Deus eiusmodi victoriam concedat, non est religionis actus, immo omnino religioni contrarius, eo quod qui sic vouet, Deum facit auctorem mali, pro qua turpitudine, quam Deo impingit, minus illi spondet, ob idque nullum est votum, sed graue impietatis blasphemique peccatum. Atque adeo longè scelerius, quam si esset votum de re licita. Multo enim enormius est Deum facere auctorem mali, qui re illi diuersam vouere. Pari modo si quis voueret Deo munera, vt compotem eum faceret operari adulterij aut homicidij. Quæ circa nihil refert votum ante facias quam rem inceptes, an postquam frueris operari potius. Nam etiam si post partam victoriam aut paratam adulterium Deo quidpiam ob id voueas, quo rem tui compotem desiderij, aut victoriam iniquam habeas, votum non tenet quia eadem impietati lue fordescit. Neque si id voueres in gratiarum actionem, neque pro illo gratum Deo & gratias audire. Neque vero interest tale votum emittas, non exprimendo vt Deus tibi in iniquitate patrocinetur, sed mere conditionaliter, hoc tenere. Si victoriam hanc obtinero, aut si compos desiderij mei fuerit hanc faciam elemosinam. Quoniam nullus sic sub mera condone vouet, nisi vt Deum sui sceleris patronum ac fautorem compellans. Et aliud excogitare, esset casum insolentem effingere. Quare vota hæc absurda omnia sunt & nullius vigo-

ris. Quod si contra insurgas. Similes stipulationes omnibus factæ iuræ naturæ tenent, nam quod quis scorto pollicetur, solute adstringitur, ergo & solidæ erunt respectu Dei. Negatur consequentia, quoniam potest homo ab homine turpe obtinere obsequium, pro quo mercedem debeat: à Deo autem nemo id recipit quod absurdum est, neque pro illo debet illi quidpiam rependere. Quare neque tenebit votum, etiam si quis ignorans putet, talia vota esse licita, quoniam ex natura rei sunt impia & blasphema. At vero quoniam in re mala aliquid boni inesse potest, cuius ci tra impietatem potest Deus auctor inuocari, secundo modo fieri hæc vota sancte possunt, nempe si rex bellum adortus nefariam pro sui exercitus incolumitate aliquid voueat, votum tenet. Sicuti si in duellum descendens quidpiam sponderit, si saluus euaserit, quia effectus hos Deo ascribere non est nisi virtus. Quapropter talis finis votum non vitiat. Secus, si pro eo voueat, vt hostem inique occidat. Nam licet Omnipotens causa sit omnium entium, vt pote delectationis quæ est in flagitio, & similibus, neuiquam tamen peccati. Pari modo si quis voueat si prolem, ex adulterio susceperit. Nam licet adulterij causa Deus non sit, conceptio tamen partusque factus naturalis est, Deoque ascriptus. Neque idem est de victoria, quippe cum idipsum quod est inique vincere, piaculum sit simili iure, si vitiatius aut luosor pro parto lucro votum voueat, illud quidem tenet, iuxta verbum Christi. Facite vobis amicos de mammona iniquitatis. Cum eo tamen id moderamine intelligitur, vt votum ex are alieno quod aliter restituere nequit, non expleat, contingeret enim tunc de rapina elemosinam erogare. Validiori denique ratione votum tenet, vbi illud miseris ad puniendum malum, vel quo ab illo cautius colibeatis. Vt si huiusmodi miseris votum. Si tale flagitium admiserit, talem faciam elemosinam, aut peregrinationem, aut seculo religiosus vale dicam. Huiusmodi enim vota vel sunt quasi opera penitentiae, patiarum iniquitatis vindicatoria, aut patiarum prohibitoria, atque adeo conditione posita tenent. De quibus inferius emunctius. Secundum dubium circa eandem conclusionem ex-

Obie-
ctio.Secunda
dubita-
tio.

directe contraria, aut impedimenta. Dissentantur hæc autem in tres ordines. Quædam enim sunt prorsus contraria, de quibus respondetur nullatenus licere votum amittere. Haud enim licet vouere non ingredi religionem. Nam licet nemo ingredi tenetur, liberum debet esse cuiunque & semper integrum. Quapropter votum contrarium non ligat, atque adeo iniustum est, non solum tanquam vanum, verum & tanquam de re Deo odibili, quandoquidem consilia sua impendio sibi placeant. Sed arguis. Non omnia opera quæ in seipsis consilia sunt, cunctis hominibus consilium est facere & ideo qui certus est non esse ad religionem aptus, vel ad peregrinationem, vouere potest non facere. Respondetur, tale votum non posse à culpa excusare. Nam qui impotens est faciendi, in casum vouet non facere, & qui quoquo pacto sperat posse iniquus est, dum se voto cohibet. Ob eandem causam nemini licet vouere aut iurare. senunquam aut ieiunaturum, aut peregrinaturum, mutuatuum aut fidei iuratum, aut quavis alia misericordiae officia nunquam indignis impensurum, quandoquidem ea facere, saepe sit consilium. Ne tamen complures condemnemus qui hoc consueuerunt, hoc intelligimus quando ea facere consilium fuerit. Nam omnibus mutuo dare & pro omnibus fidei iurare, non est consilium. Quis qui sic voueret. Non omnibus indiscriminatim mutuo, nihil mali voueret, sed qui diceret. Nulli neque villo casu. Ex his sit consequens, neque dicitur esse votum non vouendi, quoniam vouere in genere consilium est. At quoniam non cuiunque est semper consilium, licet votum facere non vouendi, nisi contra tali persona, aut cum talibus circumstantiis. Nihilominus si eo non obstante voueas, quamuis pecces, tenet tamen votum iure diuino & naturali, cui tu non poteras derogare. Colligamus ergo aemini licere huiusmodi, seu vota seu iuramenta facere, quoniam neq. facta tenent. Deus nanque ascensiones, teste Dauid disponit in cordibus nostris, non descensiones. Quo circa vouendi religio suoapte ingenio & natura insinua est ad gradus promouendos homines in sublime, non ad retrahendum. Secundum gradus operum est, quæ licet non secum compatiatur maiora bona, ipsa tamen per se officia sũt,

neq. ipsorum vota votorumve implementationis impediunt, quin ascensus fieri possint ad sublimiora. Quocirca talium vota soluta sunt. Vt si quis voto se pauperum seruitio in hospitali mancipet, etiam si dicat, perpetuo manebo, hoc inquam votum est obligatum. Neque proinde obstat quominus ille si libuerit citra vllam dispensationem religionis fieri queat. In tertio vero ordine ea collocantur, quæ quamuis non sint formaliter religioni contraria, sunt tamen suapte natura eius obstacula, vt coniugale fœdus. Qui enim matrimonium semel contraxerit, non potest ad religionem viuere coniugo nequit. In dubium ergo vertitur, verum fas sit votum emittere in eundem coniugium? Et arguitur hoc esse licitum, postquam obiectum est bonum, ac virtuti legitimum, & cuiunque ante emissionem voti religionis integrum sit eligere quod maluerit viuendi institutum. Item, fas cuique est celebrandas a se nuptias iurare, quo quidem iure iurando deinde tenetur, ergo & quisque potest earundem votum emittere. Nihilominus respondet eiusmodi vota genere suo & obiecto non esse licita vt pote per quæ Deo offertur id, quod illi non est acceptum. Non animo ob id solū, quod impeditur maius bonum, nam & matrimonium contrahere & consummare impedit religionem, sed quia per votum offertur quod Deo non placet, quatenus offertur impedimentum sui consilij. Itaque potest contrahendo matrimonium obstaculum religioni opponere, non tamē illud voto Deo dicere. Nam esse vouere nemo iure cogatur, compellitur tamē vnusquisq. viâ Spiritui sancto per vim possibilitatem non occludere, quouq. statum mutes & firmes, si ei forsitan aliquando assilare dignetur. Sed eis, saltem licet votum emittere connubialis consortij circa copule consummationem, quoniam illud nulli est religioni impedimento. Respondetur, quod simpliciter votum emittit matrimonium, ex natura rei obligat se consummare alios casum deceptorijq. matrimonium esset, ob idque dum absolute emittitur, sp. est illicitum, si autē contingere possit, vt quis matrimonium voueret, quale fuit inter Virginem & Ioseph, alteri videlicet voto perpetuæ virginis utriusque ad iudicium, nihil aliud esset quam religionis officium. Contra hanc autem decisionem arguitur, dicitur De matrimonio bifariam mediani potest

Secundus gradus operum est, quæ licet non secum compatiatur maiora bona, ipsa tamen per se officia sũt,

sumus. Vno modo, vt est in generatio-
nis officium, & tanquam status quidam ac
viuendi institutum. Atque hoc modo in-
dubie fatetur nemini licere voto se illi
adstringere, quoniam est status inferior
excelliorem impediens, atque adeo abusus
est voti, quod esse debet semper felicitatis
frugis aut saltem minime illi obstant. Sed
altero modo consideratur in remedium
ad compescendam illegitimam libidinem.
Et hoc pacto arguitur, quod sit eius votum
licitum. Nam carnis illecebris obuiare iu-
stum & sanctum est, & coniugale commer-
cium ad hoc est etiam munus permissum,
nihil ergo in tali voto absurditatis inest.
Propter hoc argumentum Caietan. artic.
presenti intrepidus assuevit licere in tali
casu ac tali causa votum emittere matri-
monij. Et a seiscit contra se argumentum
ex S. Thom. in quarta distinctione; i. cui
multi adhaerent, adstruentes, quod non li-
ceat solum ad vitandam fornicationem
coniuge vri. Esset enim tunc coniugalis abu-
sus, qui in officium tantum concessus est.
At nihilominus responder, se nihil absur-
di in tali vsu agnoscere, quin obiectum esse
possit voti. Verum tamen quidquid sit de
vsu, dato inquam quod esset sola causa ca-
uendæ fornicationis licitus non tamen sit
inde consequens fas esse tale uotum emit-
tere. Non enim ratio quare non liceat, ea
sola est, quod obiectum per se non sit bo-
num, sed quod est impeditiuum maioris
boni. Et miror Caietan. hoc non aspexisse.
Liberum enim cuiunque est ac licitum
matrimonium inire, immo aliquando cõ-
siliu, quia melius est, vt ait Paulus, & con-
sultius nubere quam vri, & tamen ratio
quare non licet votum emittere est, quod
quandiu quis matrimonium non contra-
hit, liber esse debet, vt si episcopus sanctus
magis ei prospero assauerit, mutare mentem
possit. Et quod est ratio Caietani fallax sit pa-
ter, nam alias se quereret, quod liceret vo-
nere matrimonium quatenus est in officiu
si quidem bonum est. Si ergo non licet, ga-
est impeditiuum religionis. eandem ob-
causam non licebit ut est in remedium al-
terius mali. Et confirmatur. Non obstan-
te tali voto, posset uouens mutato propo-
sito ad religionem transgredi, ergo vanum
est atque adeo illicitum. Et ideo non pos-
sum de hac re Caietano non refragari. Vn-
de ad primum argumentum superius fa-

ctum iam responsum est, quod etsi conu-
biale sedus obiectum sit bonum & legit-
mum, tamen hoc tantum concluditur, qd
potest quisque illud inire, non tamẽ quod
possit votum eius emittere, quoniam van-
num esset, quando quidem eo non obstan-
te, posset ille religionem proficere. Et pari-
ter ad secundum responderetur, quod etsi li-
ceat futuras nuptias iurare, nihilominus
non obstante iuramento, licet iuranti nic-
nachalem habitum induere, neque aliter
illud tenetur implere, quam si religiosus es-
se non maluerit, aut sacerdos, qui melior
etiam status est, quoniam istæ conditiones
a iure semper intelliguntur proslire. Su-
perest autem postremum dubium, quan-
tum scilicet grauitatis in huiusmodi votis
insit quæ sunt contra consilia. Videtur
enim nunquam pertingere ad peccatum
mortale, ob id quod nullum obligat, atque
adeo neque vllum sunt excellioris frugis
impedimentum, sicuti de illo diximus, qui
se hospitali uoto adduxit. Respondetur
autem tria in ipsis pensari. Primum est
obiectum ipsum & intentum. Cum enim
dare eleemosynam, & similia consilia, non-
nunquam ad limen præcepti pertingant
(tenemur enim quandoque eleemosinam
facere) si quis ita uouerit ut proponeret
nunquam eam largiri manifeste peccaret
mortaliter, quia proponeret facere contra
præceptum. Secundo, etiam consideratur
in talibus votis repugnantia diuinæ volun-
tatis, qua ratione quis uouet Deo tanquã
gratum id quod ingratum est. Et qui hoc
sciens ac prudens faceret, non dubiũ quin
peccaret mortaliter, essent enim manife-
starius abusus voti, posset tamen ignoras
excusari. At tamen si considerentur so-
lum tanquam impeditiuum maioris boni,
non habent aliam malitiam quam vanita-
tis, quia re uera non tenent. Quare non
videntur genere suo mortalia, nisi in odiũ
ficerent religionis, nam impia essent. Quod
si arguas, nullum prorsus habere magis
quam si uoueres seruire hospitali, nega-
tur simile. Quando enim obiectum vo-
ti etiam dum est executioni mandatum,
maiori bono non obstat, votum nihil ha-
bet culpæ. At vero licet uotum coniugij
ante eius consummationem nõ impediatur
tamen quia consummatio impedit, votum
vitatur. Quod si arguas, licet iurare futu-
ras nuptias, quia semper intelligitur ex-
ceptio

Ad secũ
dũ arg-

Dubiũ
alterũ.

Solutio.

Obie-
ctio.

Replica

Caieta.
Solutio.

Prima
ratio in
Caieta.

Confir-
matio.

Ad pri-
mũ arg.

ceptio, nisi iurans vouerit esse religiosus, ergo simili modo licet vouere matrimonium, respondetur, quod quando promissio fit homini, etiam sub iuramento, iure intelligitur exceptio diuini consilij, sed quia votum fit Deo, illicitum est rem illi contrariam eiusdem consilij polliceri, nisi palam exprimeres exceptionem, scilicet voueo Deo matrimonium, nisi de me ipse salubrius quidpiam disposuerit. An vero votum licitum sit, dum pro sine honorum temporalium emittitur, ambigere nemo potest. Ut si quis quid voueat, si Deus illi prosperum iter dederit, veluti Iacob, Genes. 28. aut si dederit maritum, aut proles, aut victoriam tamen nonnulli nos haereticum irrideant, dicentes hoc esse coemere & mercari a Deo: cum tamen non sit nisi profiteri constantia nobis ab ipso prouenire, & ideo ecclesia orat pro huiusmodi bonis, quia vtilia nobis sunt ad vitam aeternam. Quare si uotum fiat sub conditione, puta, sic hoc mihi illudve acciderit, tunc ante impletam conditionem obligationem non parit. Secus si absolute fiat. Nam tunc etiam si intentio tua sit temporale illud adipisci, quamuis non adipiscaris, teneris. Ex his denum in calce quaestionis quam de uoti substantia instituius venari qui q. potest definitio nem quam multifariam Doctores quarta distinctione 38. constitunt. Debet enim definitio & genus & differentia compedio continere, quae subinde tam formam explicet quam materiam. Est ergo votum promissio deliberatae voluntatis, Deo de his quae Dei sunt facta. Genus enim est promissio ex deliberatione & proposito proficiscens. Per hoc autem quod dicitur, Deo facta, ubi intelligitur, vel diuis, separatur a promissione, quae fit hominibus, constituiturque in religionis genere. Adiectum autem est. De his quae Dei sunt, ad explicandum consiliorum materiam, quae propria est ac peculiaris voti, licet extendatur ad praecipuum.

Ad primum igitur argumentum in contrarium respondere videtur S. Thom. quod in baptismo sit votum, quamuis illud non sit opus supererogationis, sed necessitatis. Dicitur autem, inquit, votum, quia voluntarie fit, sicuti cum quis rem praecipui vouet. Quod quidem in baptismo votum M. gister Sententia quarta distinctio. 38. appel-

lat votum commune. Attamen videtur hic differre Cai. etanus, non est proprium votum, quasi praecipuum adiectum, idque multis rationibus comprobatur. Primum, quod Christianus ut aegrediens Christianismi praecipuum, non duplici, sed simplici peccato de inquit, quod manifestum signum est illi inos non obligari nisi lege simpliciter, nullo luperaddito uoto. Mox ex verbis illis probatis constat. Interrogatur enim catholice minus, an abrenuntiet Sathana, & an velit baptizari, & an credat, & respondet, abrenuncio, volo, & credo. Illa autem uerba tantum modo sunt professio legis & religionis Christianae, & assumptionis noui status, quae quidem non sunt signa noui uoti. Postremo id confirmatur, quia baptizari est necessaria obligationis praecipuum, vouere autem est liberum arbitriumque opus consilij. At non pluribus opus est. Nemo enim vnquam cogitauit sic baptizari esse votum, ut sit obligatio nouae obligatione praecipui adhinita. Sicuti dum sacerdos vel monachus sua statuta profitentur modo seruanda castitatis, quae est in praecipuum nouum per uotum adiungunt, sed dicitur votum commune, pro eo quod Christianus mus est quaedam religio ad quam omnes homines tenentur, atque adeo in baptismo eandem eadem profitentur religionem, sua nimirum nomina in talem malitiam conscribentes. De Iacob autem cum Deo uouit, quod fortius ei esset in Deum, dicitur est, vel quod se uoto ad id ad quod lege tenebatur, religio sua adstrinxit, vel certe uouit nouum consilij cultum. Unde subdit. Cunctorum quae dederis mihi, decimas soluam tibi.

Ad secundum de Iephthe, cum Hieronymo respondetur, fuisse in uouendo statum, quia discretionem non habuit, atque enim reddendo impium. Sunt enim, ut ait D. Thomas, nonnulla, quae non modo genere suo bona sunt, verum & in omnem euentum, qualia sunt virtutis opera. Alia vero non solum mala in genere, verum & in omni casu veluti, illa quae sunt genere suo mala. Quorum ideo priora tunc quaeque absolute vouere potest, posteriora uero, nullo pacto. Sed alia praeterea existunt quae etsi genere suo sint bona, & secundum hoc legitima voti materia, possunt tamen in euentum exire sinistram, tale fuit illud

illud quod Iephte vouit, vbi nota opus illud non fuisse indifferens, nã indifferencia iam supra ab acta sunt a materia voti, immo fuit genere suo bonũ, vtpote immolare Deo. Verũtamen qm̄ immolationis materia non fuit ab ipso præfinita, sed dixit. Quicunq; primus fuerit egressus de foribus domus meæ, cum holocaustum offeram dño, votum prudenti caruit discretione. Et similia sunt in discretis votis, cum sub nota vniuersalitatis proferunt, Videlicet voue quidquid a me pauper petierit, illi porrigere. Nã forsã a te gladium petet ad patrandũ homicidium, vel aliud qd̄ largiri nõ decet. Ea propter hmoi vota in illis euentibus quæ iure naturæ licita nõ sunt, neutiquã obligant. Atq; hac de causa Iephte fuit Iephte votum implens. Qm̄ illud suscipere natura de pecude intelligebatur, vel armento, deq; alijs animalibus sacrificio offerri consuevit. Neq; videtur vlla posse ignorantia excusari, eo qd̄ non modo hominem contra ius nature, verum & gnatam ruculentã adegit. Ea propter quod in eius historia præmittitur, videlicet spiritus sanctus factus est super Iephte, neque ad voti emissionem, neque ad eius solutionem est referendum, sed ad id quod diuino zelo animatus Ammonitas Dei hostes adortus est. Et quamuis eum inter iustos antiquæ legis Paulus commemoret, non inde fit consequens, nullum admisisse delictum. Recenset. n. & Sansonem & Dauidem, quos constat nonnunquam fuisse collapsum, tum quod alias iusti fuere, tum propter egregias eorum victorias. Ad tertium respondetur, neque votum macerationis corporis, neq; aliud quocunq; tenent, nisi quatenus est virtutis opus. Quare dum prudentiæ lineam exorbitant, obligare cessant. Quocirca Paulus ad Romanos. 12. suos alumnos commonefacit, vt exhibeant corpora sua hostiam sanctam, viuentem, Deo placentem. Ac tum demum addit. Rationabile sit obsequiũ vestrum. At vero quia homines, inquit sanctus Thomas, in his quæ ad seipfos attinẽt, plus sibi nimio iudicantes indulgent, cõsultius est, vbi de hac re dubium ingruerit præfati iudicio subdi. Percontaris autem quod nã erit iudicium transgressã lineã in huiusmodi votis? respondetur non esse aliud quam dum ius nature reclamation. Non dico quod vbi ius nature non præcipit ta-

lia ieiunia & operum asperitatem, non sint talia vota licita, alias neque quadragesima esset licita, sed quando id quod facis, legi nature aduersatur, nempe quando afflictatio in homicidium vergit, tum voti obligatio aboletur. De alio vero argumenti membro, nempe de rerum indifferencium votis iam responsum est nihil valere, quare aliquando deridicula sunt & muliercularum ludicra, quin vero aliquando execranda, vtpote quando sunt seu sortilegia & superstitiones vel deliramenta vel sacrilegia.

QVÆSTIO II.

DE VOTI VIGORE, AC virtute.

S.Tho. 2.2. q.88. artic. 3.

ARTICVLVS I.

Utrum omne votum obliget ad suã obseruantiam.

Onstituta voti substantia, sub sequitur de eius vigore & virtute indagare. Ac primum quaeritur de eius vi obligandi. An videlicet omne votum sit obligatorium? Et arguitur a parte negatiua: Votum vt dicebamus est promissio Deo facta, promissio autem simplex quæ sit hominibus nõ obligat. Nã iure civili nõ oẽ promittens soluere cogitur, Deus aut cum bonorũ nrorum nõ egeat, non censetur vrgentior promissorum exactor quã sit homo, ergo neq; semper votũ obligat. Secũdo arguitur. Si votũ esset obligatorium sequeretur qd̄ nullus vouentium meus a voti prauaricatione valeret eos excusare, quia sicuti nullã Dei legem metus causa violare licet, ita neq; vllum suscipere votum qd̄ non optima fide soluas: consequens trã est falsum, eo qd̄ votum, spontaneum esse debet, voluntati autem, auctore Aristoteli, metus obstat. Tertio, Nemo ad impossibile obligatur, vsu aut nonnunquã venit vt qui aliquid vouit, explere votum nequeat, nempe aut qd̄ ex alio dependet, vt si religionẽ vouit ad quam monachi eum admittere renunt, aut si mulier quam virginitatem vouerat, ipsa deinde amisit, vel

Primũ arg.

Secũdũ.

Tertiũ.